Finantseerimistehingute planeerimine

Finantseerimistehingute eelarves planeeritakse eelarveaastal kavandatav finantskohustuste võtmine (nt laenude ja kapitalirendikohustuste võtmine ning võlakirjade emiteerimine) ja varem võetud finantskohustuste tasumine, laenude andmine (nt KIK, Kredex) ja antud laenude tagasimaksed, aga ka finantsinvesteeringute (nt aktsiad ja muud osalused) ost ja müük.

Finantseerimistehingute eelarve kontodele vastavad rahandusministri kehtestatud kontoplaanis (rahandusministri 11. detsembri 2003. a määrus nr 105 „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend" (**edaspidi üldeeskiri**) lisa 1) toodud kontode rühmad. Kontode kasutamise põhimõtteid on selgitatud **kontoplaani kasutusjuhendis**. Kontorühmadest erinevate eelarve kontode kasutamist on selgitatud käesoleva juhendi vastavate eelarve kontode juures.

- **Eelarve kontol 101 (lühiajalised finantsinvesteeringud)** planeeritakse lühiajalised finantsinvesteeringud, (sh lühiajaliselt või kauplemiseks hoitavad võlakirjad, aktsiad, investeerimisfondi osakud, ost (+) ja müük (-)), välja arvatud riigikassa rahapaigutused lühiajalistesse likviidsetesse väärtpaberitesse.

- **Eelarve kontol 150 (osalused avaliku sektori ja sidusüksustes)** planeeritakse riigi osalusi valitseva ja olulise mõju (riigi osalus on 20% või suurem) all olevates sihtasutustes, mittetulundusühingutes ja äriühingutes.

  Osaluse soetus planeeritakse kassapõhiselt liigiga 20 väljamineva (-) finantseerimistehinguna. Osaluse müüki ja laekumisi likvideerimistest planeeritakse liigiga 10 sissetuleva (+) finantseerimistehingu hinnangulise summana valitseva või olulise mõju kadumise või vähenemise momendil.

- **Eelarve kontol 151 (pikaajalised finantsinvesteeringud, sh osalused rahvusvahelistes organisatsioonides)** planeeritakse finantsinvesteeringud, mida kavandatakse hoida rohkem, kui üks aasta, v. a osalused, mis planeeritakse eelarve kontol 150.

Näiteks, planeeritakse osalused rahvusvahelistes organisatsioonides, investeerimisfondides (n. riskikapitalifondid), äriühingutes, kui sellega ei kaasne valitsevat või olulist mõju (riigi osalus on alla 20%); võlakirjad juhul, kui neid planeeritakse hoida rohkem kui üks aasta.

Pikaajalise finantsinvesteeringu soetus planeeritakse väljamineva finantseerimistehinguna (-) liigiga 20 (kui see soetatakse piirmääraga vahendite arvel) või liigiga 41 (kui see soetatakse välistoetuste arvel) ja liigiga 32 (välistoetuse riigieelarveline kaasfinantseerimine). Osaluse soetamist rahvusvahelises organisatsioonis planeerib rahandusministeerium liigiga 10.

Pikaajalise finantsinvesteeringu müüki planeeritakse sissetuleva finantseerimistehinguna (+) liigiga 10.

- **Eelarve kontol 1537 (finantseerimistegevuseks antud sihtfinantseerimine)** planeeritakse valitsussektori siseselt laenutegevuseks, garantiide väljastamiseks või muuks finantseerimistegevuseks antud (-) liigil 20 (riigieelarve piirmääraga vahendite kasutamise korral) või liigil 41 (välistoetustest) ja liigil 32 (välistoetuse riigieelarveline kaasfinantseerimine) ning tagasi laekunud vahendid (+) liigil 10 (ka siis kui laekuvad tagasi liigilt 41 ja 32 antud vahendid, mis jäävad Eesti riigile).

Finantseerimistegevuseks antud sihtfinantseerimise vahendid kuuluvad riigile, nende kasutamisest tekkinud tulud ja kulud kuuluvad riigile ja riigil on õigus saada need vahendid järelejäänud väärtuses tagasi. Eelarve kontol 1537 planeeritud finantseerimistehingute puhul on oluline, et riik annab hallata oma rahalised vahendid ja vahendite saaja kajastab neid vahendeid kohustisena riigi ees (mitte omakapitalis).

Täiendavalt planeeritakse eelarve kontol 655 liigil 10 koos objektikoodiga SE000037 Fondide haldamine netosummas iga-aastaselt fondide kasutamisel tekkivaid tulusid ja kulusid (fondihalduri info alusel). Fondidelt tekkivad tulud ja kulud võivad olla nt investeeringute ümberhindluselt tekkivad kasumid ja kahjumid, intressitulud, lepingutasud, laenukahjumid ebatõenäoliselt laekuvaks arvatud laenunõuetelt, kasumid/kahjumid garantiieraldiste muutusest.

- **Eelarve kontol 208 (laenukohustised)** (liigil 10) planeeritakse laenu võtmine (+) ja selle tagasimaksmine (-). Seega planeeritakse laenu võtmine ja laenu tagasimaksed riigieelarves

netosummas lähtudes sellest, kui palju planeeritakse eelarveaastal uusi laenukohustisi võtta, millest lahutatakse, kui palju planeeritakse eelarveaastal laenukohustisi tagasi maksta. Eelarve kontol 208 planeeritakse ka laenukohustiste võtmise (+) pikaajaline osa ja tagasimaksed (-) ka siis, kui raamatupidamises kajastatakse need kontodel algusega 258.

Eelarve kontol 208 planeeritakse kapitalirendi võtmine (+) ja tagasimaksed (-) liigil 20. Kapitalirendiga seotud käibemaksukulu planeeritakse eelarve kontol 601005 (liik 10).

Eelarve kontol 650 (liigil 10) planeeritakse laenukohustisega seotud intressikulu ja laenulepinguga seotud muud finantskulud selle aasta kohta, mille eest need on arvestatud. Kapitalirendi intressikulud ja lepingutasud planeeritakse liigil 20.

Näide: laenu võtmine ja tagasimaksmine

Asutus võtab 2027.aastal laenu summas 100 miljonit eurot (intressiga 5% aastas), mis makstakse tagasi võrdsetes osades järgmise 10 aasta jooksul.

Finantseerimistehingute 2027 eelarves planeeritakse raha laenuvõtmisest 100 miljonit eurot (+) (eelarve konto 208, liik 10) ning järgnevatel aastatel tagasimakseid (-) igal aastal 10 miljonit eurot (eelarve konto 208, liik 10).

Kulude eelarves planeeritakse tekkepõhiselt arvestatud intressikulu (eelarve konto 650, liik 10) sõltumata sellest, millal intresse tasutakse.

Näide: auto soetamine kapitalirendilepinguga

Asutus plaanib sõlmida 2027. aasta juunikuus kapitalirendi lepingu uue sõiduauto ostmiseks. Auto maksab 20 000 eurot, millest 5000 eurot tasutakse sissemaksena kohe ning ülejäänud 15 000 eurot koos intressidega 5 aasta jooksul. Iga-aastane põhiosa tagasimakse 3000 eurot ja intressikulu 200 eurot aastas. Käibemaks põhivara soetuselt 4000 eurot tasutakse terves

summas. Auto võetakse arvele juulikuus, amortisatsioonisumma on 333,33 eurot kuus. (NB! Kogu näite summad on näitlikustamise eesmärgil lihtsustatud)

2027. aasta eelarves planeeritakse:

Kulud:

- intressikulud: liik 20, eelarve konto 650, summa 100 eurot (juuli–dets)
- amortisatsioonikulud: liik 60, eelarve konto 61, summa 2000 eurot (juuli–dets)

Investeeringud:

- põhivara soetus: liik 20, eelarve konto 15, summa 20 000 eurot

Finantseerimistehingud:

- kapitalirendi võtmine: liik 20, eelarve konto 208, summa 15 000 eurot (+)
- kapitalirendi tagasimakse: liik 20, eelarve konto 208, summa 3000 eurot (-)
- käibemaksukulu: liik 10, eelarve konto 601005, summa 4000 eurot (-)

2028–2030. aasta eelarvestrateegias planeeritakse iga aasta kohta:

Kulud:

- iga-aastane intressikulu liik 20, eelarve konto 650, summa 200 eurot;

- iga-aastane amortisatsioonikulu liik 60, eelarve konto 61, summa 4000 eurot.

Finantseerimistehingud:

- kapitalirendi tagasimaksed liik 20, eelarve konto 208, summa 3000 eurot (-).

- **Eelarve kontol 1032 (laenunõuded)** liigiga 10 planeeritakse laenude andmist (-) (nt KIK, EISA, PERH) ja antud laenude tagasimaksed (+). Eelarve kontol 1032 planeeritakse laenu andmine (-) ja tagasilaekumised (+) ka siis, kui raamatupidamises kajastatakse need kontodel algusega 1532.

Laenudelt saadavad intressitulud, lepingutasud ja muud finantstulud planeeritakse liigiga 10 eelarve kontol 658.

Kontakt: sille.preimer@fin.ee

Viimati uuendatud 21.11.2025